

Bračni par Premuž: Kako upornost i inovacija pokreću posao u maloj sredini

Izazovi i mogućnosti – Borba i preživljavanje malih poduzetnika u lokalnoj ekonomiji

Objavio **Robert Ruklić** - 10 rujna, 2024

U svijetu gdje korporativni divovi dominiraju tržištem, malim poduzetnicima nije lako izboriti se za svoje mjesto. Njihova borba nije samo ekonomska, već i društvena, jer često predstavljaju srž lokalne zajednice. Jedan od primjera ove borbe, ali i prilagodbe na izazove koje nosi moderno poslovanje, je bračni par Premuž. Prije desetak godina, Tea i Mario Premuž odlučili su se za hrabar korak – pokrenuti vlastiti posao u maloj sredini Čazme, poduzeće za graviranje pod nazivom *Graviranje Premuž*. Danas, njihov rad svjedoči o tome kako uz upornost i inovacije napreduju u izazovnim uvjetima.

Počeci u poslu

– Pokrenuli smo posao prije desetak godina. Mario je počeo nešto raditi s CNC strojem, ne znam ni sama kako je došao do te ideje. Zanimao ga je rad s drvom i onda se jednostavno dogodilo. Poklopilo se to i s našom životnom situacijom kada smo ušli u brak i dobili dijete. Ja sam tada upisala grafički i nekako se potrefilo, ta grafika, crtanje, a on je krenuo u smjeru rada s drvom, kaže o počecima Tea i dodaje kako je rad s CNC strojem za nju bio pretežak kao i s ostalim alatima za obradu drveta, pa su kupili laser i polako iz godine u godinu strpljivo razvijali svoj posao.

– Mislim da i sad mogu reći da se nešto ne žurimo i ne gubimo vrijeme na marketing i PR. Reklamiramo se putem društvenih mreža, ali nemamo neku preveliku potrebu širiti posao jer samo nas dvoje radimo. Teško je i pronaći nekoga tko bi nam mogao uskočiti i pomoći. Nekako je to

pomalo i škakljiva situacija jer trebali bi nekoga tko će biti dostupan u biti cijeli dan. Ne znam što reći na mlade danas, voljela bih kad bi se malo više zainteresirali, ne samo konkretno za ovaj slučaj, nego generalno za neke zanate i slično jer mislim da će ljudi u budućnosti plakati za majstorima. Nije sve samo u gimnaziji i sličnim školama, mišljenja je Tea.

No, vratimo se na početke. Novi posao, novi strojevi i probaj na tržište u maloj sredini kao što je Čazma, zasigurno nije bio lagan.

– Kada smo uzeli laser, osnove sam znala. Osnova je projektiranje i crtanje koje radim na kompjuteru. U biti, to je jedan dio posla koji se može isto naplaćivati što mi još ne radimo. To su vektorski nacrti, a stvarno postoje i firme koje zarađuju na tome. Možda u nekoj skoroj budućnosti, kad nam se, nadamo se netko od djece pridruži, otvorimo i tu granu jer je u biti priprema i najveći dio posla. Što se tiče samog rada na stroju trebalo je nekih mjesec-dva da naučim komande i naredbe na stroju, jer u biti svaki takav stroj je drugačiji. Da sada hoću kupiti baš ovakav stroj kakav imamo bilo bi teško jer iz mjeseca u mjesec dolazi nova generacija s novim nadogradnjama. Tehnologija se što se te grane tiče prebrzo razvija tako da bi trebalo nekih mjesec dana da se čovjek nauči prvo raditi na samom stroju, kaže Tea i dodaje kako na početku nisu imali nikakvu pomoć i sve su financirali sami iz ušteđevine.

– Nismo od nikoga pomoć ni tražili, a nismo ni htjeli. Ovo što je tu, znam da smo to mi zaslužili, da je to našim rukama napravljeno, da je taj svaki cent uložen iz našeg džepa i da možemo stvarno reći da smo mi to stvorili.

Administrativni tereti i propisi

Ono na što skreću pozornost i što im smeta, kao i svima koji se bave nekim zanatima, bilo da je to stolarija, poljoprivreda ili drugi manji obrt je administracija.

– Užasno je teško raditi uz administraciju koju Država traži da mi kao mali ljudi moramo napraviti. Ne daj Bože da smo sad možda neka veća firma, onda stvarno razumijem zašto neki imaju potrebu imati administrativni kadar, ali to je toliko nepotrebne papirologije, usudit ću se reći nepotrebne. Imamo i komunikaciju s ljudima izvana koji se isto bave sličnim poslom ili istim poslom. Međusobno komuniciramo. Postoji cijelo tržište na internetu gdje se dijele nacrti i gdje se međusobno preprodaje i slično. Oni ostanu jednostavno šokirani s raznoraznim zahtjevima koje mi moramo udovoljiti da bi radili bez ikakvih problema. Kod njih je dovoljno samo zatražiti dozvolu i nije bitno gdje će raditi, hoće li raditi u kući, što stvarno nije preporučljivo i neće ga nitko pitati ima li vatrogasne aparate, to je njegov problem. Nitko ga neće pitati ima li izlaz za nuždu i slično. Samo zatraže papirić, kažu, ja bih htio raditi, dobiju dozvolu za rad i to je to. Malo bi trebalo osloboditi ljude, barem bih ja osobno to rekla, jer najčešće su to obitelji koje se bave zanatima. Sad da meni netko dođe i kaže, ovo nije u redu, mora biti razmaknuto 20 centimetara inače ne možete tu raditi je stvarno apsurdno i totalno nepotrebno. Jednostavno, neki ti propisi nemaju smisla jer, niti utječu na kvalitetu, niti na posao. Mislim da se tu dosta poslova završava i ljudi polako čak i odustaju i prodaju svoje što su radili godinama jer se više nemaju snage protiv toga boriti.

Ono u čemu vide neku pomoć od lokalnih i regionalnih vlasti kako bi unaprijedili svoj posao, je svojevrsna međusobna pomoć kroz koju bi oni sudjelovali u školovanju mladih kadrova koji bi kod njih radili kao šegrti.

– S obzirom na to da je situacija stvarno i malo šakaljiva danas, pogotovo zbog tog eura koji je došao, mi se ne usudimo napraviti jedan veliki korak naprijed, pa da se to stvarno pretvori u nekakav veći posao iako potražnja postoji. Nažalost, već smo u situaciji gdje polako moramo reći da ne možemo prihvatiti neki posao. Mogli bi slobodno čak i tražiti ako ništa drugo, neke mlade šegrtke koji su zainteresirani za ovakav posao, a vidimo da ima djece koja vole taj posao. Možda bi tu mogli i pomoći u Gradu i Županiji, recimo da se otvori možda nekakvo školovanje za stolara, pa da imaju praksu kod nas gdje mogu doći nešto naučiti. Mogli bi međusobno čak otvoriti i nekakvu suradnju.

Raznolik asortiman proizvoda

Što se tiče asortimana proizvoda koje proizvodi Graviranje Premuž, kreće se od nakita, pa do namještaja.

– Radimo nakit, ja sam posebno htjela krenuti u tom smjeru. Čak smo odvojili što se tiče i reklame i same stranice, pa sam pokrenula posebnu stranicu za nakit na Facebooku koja nosi ime po brendu „Šarka“. Broševe sam počela raditi i malo decentnije stvari kao i nakit od pleksiglasa. To je dio koji ja stignem odraditi kad imam malo više vremena jer su to neke stvari koje baš i nisu lagane za napraviti. Radimo i poklone za apsolutno sve prigode. Ne postoji slučaj da nam je netko došao i da smo mi rekli da mi to ne možemo napraviti, od rođendana do proslava, od vjenčanja do godišnjica. Dolaze nam čak i firme kojima radimo reklamne proizvode kao što su satovi i slično. Mario pak radi prozore i vrata, štokove, stolove, stolice i ostalo i u biti tu je velika potražnja, a on je sam. Ja mu tu stvarno ne mogu pomoći. To su malo teže stvari radi fizičkog napora i jednostavno bi to meni bilo prenaporno, a dosta je potražnje, mislim da je bukiran i do iduće godine.

Do kupaca svojih proizvoda najčešće dolaze, uz već spomenute društvene mreže, preporukama zadovoljnih klijenata.

– Najbolja reklama koju god smo imali je preporuka. I tu se znamo sami nekad iznenaditi. U biti, mi nemamo nekoga tko radi marketing, to radimo sami i još najljepše od svega je da se i mi nekad iznenadimo kada dođemo negdje, pa vidimo naš proizvod i prepoznamo ga, a onda još netko zaključi, kako je ovo dobro.

U budućnosti, želja je otvoriti trgovinu sa suvenirima u Čazmi

– Nama je i cilj da otvorimo dućan. Imali bi i jedan cijeli odjel sa suvenirima grada Čazme. Radimo ih u prilično pristojnim količinama, ne za Grad, ni Turističku zajednicu ni za nekakve veće poslove, nego individualne i personalizirane, pojedinačne. Znam da ih ima već svuda. U Njemačkoj, ima ih u Irskoj, u Dubaiju čak imaju naših suvenira Čazme. Amerika, Kanada, prošli tjedan je bila Španjolska, znači Čazme ima posvuda. Stvarno ljudi dolaze i obožavaju rozetu, obožavaju sliku grada Čazme. Mislim da je to čak gospodin Kirin slikao, prekrasne su slike, idealne za obradu i ljudima se stvarno sviđa. Obožavaju sve, od magneta do privjesaka i naušnica. Stvarno ne stignem toliko ni napraviti koliko bi ih možda i htjeli. Drago nam je što možemo raditi i s drugim ljudima oko Čazme, jer malo smo mjesto, ali ja bih rekla mjesto s ljudima koji imaju potencijal, samo ga treba malo pogurati, kazala je na kraju našeg razgovora Tea.

***Dozvoljeno prenošenje sadržaja uz objavu izvora i autora**

***Tekst je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz programa poticanja novinarske izvrsnosti**

[Postavke privatnosti i kolačića](#)

Upravlja Google. Usklađeno s IAB-ovim TCF-om. ID CMP-a: 300